

Vansteligheder for en Fjende ved ad Søfiden at trænge ind paa vort Territorium; f. Ex. her paa Sjælland, saa forekommer det mig, at der er fket meget væsentlige Forandringer i Anskuelse og Hensyn til denne fjære Plan om Kjøbenhavns Befæstning. Man lægger for megen Vægt paa Forsvaret med Skandser og Kanoner og for liden Vægt paa det levende Forsvar. Jeg maa ogsaa erindre om, at der i en saadan Koncentrering, som der her er Tale om, ogsaa ligger den Fare, at vi fristes til for let at overgive Fjenden Besiddelsen af hele det øvrige Land, og dernæst ogsaa den Fare, at Eksistensen af en saadan Fæstning let frister os ind paa at indtage en Stilling i Krigstilsælde, som vi under andre Omstændigheder maaske ved nærmere Overveelse vilde søge at fjerne ved andre Midler. Er man overbevist om, at Tilstedeværelsen af det, man kaldte Dannevirkes Befæstning og Dybbølstillingen, ikke havde nogen Skyld i, at vi kom ind i forrige Krig paa den Maade, som vi gjorde? Man anlagde disse Befæstninger i den nationale Følelse, at de kunde beskytte os. Man fik den Tiltro til dem, at de vilde være et kraftigt Værn; de skulde prøves og de bleve prøvede. Jeg sætter nu det Tilfælde, at man med overordentlige Befæstninger faar lavet denne Centralfæstning, som man vil etablere her om Kjøbenhavn, og at faarsfulde Læder nærme sig. Det ligger da nær, at de, hvis Raad man søger med Hensyn til de militære Spørgsmaal, de Øverste blandt de Sagkyndige, vilde være fristede til at vise, at det, de nu have lavet, duer til Noget, og dette kan, om end efter Forholdene med fjære eller mindre Vægt, lede Landets Styrelse i nogen Fristelse til at indlade sig paa en Afgjørelse af svævende Spørgsmaal, som den ikke uden dette vilde være kommen ind paa. Man skal stole paa sin Kraft, men det er muligt, at man i dette Tilfælde vilde overurdere sin Betydning. Dette er det politiske Moment udadtil. Med Hensyn til det politiske Moment indadtil er det min Overbevisning, som ogsaa er antydet under tidligere Forhandlinger, at der ligeledes ligger en Fare i Kjøbenhavns Befæstning. Der er jo neppe noget Land, hvis Hovedstad forholdsvist er af en saadan Størrelse som vor, og det er maaske allerede en Ulykke (Afbrydelse af Kosod), en social Ulykke, med det ærede Medlems Tilladelse; men naar man nu tilmed vil gjøre denne Hovedstad til Landets eneste befæstede Plads, saa bliver dens Stilling som et Hovedsøgs til et Minne, og det vil under almindelige Forhold øve en trykkende Indflydelse paa Stemningen over hele Landet. Vi maa ganske naturligt spørge, om ogsaa de politiske Forhold her tillands ere af den Bestaafenhed, at vi kunne finde en Fordeling paa den Maade af Lyngdepunkterne retferdig, eller om vi ikke snarere ere saaledes stillede, at vi maa være meget varsome med ogsaa for vor indre Freds og Roligheds

Skyld at styrke Opfattelser, der nu i en lang Række af Aar have gjort sig gjældende med Hensyn til, hvad man vurderer det øvrige Folk til, og hvad Tilid man egentlig har til det. Finansielt taget vil det ikke alene være — for at jeg skal fatte mig i Korthed — de meget store Summer, som der er Tale om til Kjøbenhavns Befæstning, og som man endnu ikke har fixeret i Tal, thi de største Tal, man har nævnet, vilde endda blive meget for smaa; men naar man har sagt A., maa man ogsaa sige B., og de Krav, som Bedligholdelsen af og Frembringelsen af stadigt forbedret Skjts til alle disse Forter vilde stille, maa komme til at møde os med uafølgelig Fordring paa Fyldestgjørelse. Man vil sige til os: Nu have I anlagt en Fæstning, nu skulle I ogsaa bære Ansvar for, at den kan bruges, og vi vilde da staa magtesløse ligeoverfor de Summer, som de Sagkyndige under saadanne Forhold vilde kræve; men hvem borger os for, at vi selv ved at anstrenge os til det Yderste vilde kunne naae det Yderste, som de Herrer vilde fordr; hvem borger os for, at vort Land har Evne til at afgive af sin Formue til det Slags Brug i samme Grad, som det kan have været Tilfældet i de senere Aaringer, fjøndt disse ingenlunde have bragt de Resultater i finansielt Henseende, som Mange forestille sig. Mig forekommer det, at det vilde være finansielt svækkende i højeste Grad, at det vilde øve svækkende Indflydelse paa Folkets hele materielle og aandelige Udvikling, og derved svække den Forsvarskraft, som dog, naar Alt kommer til Alt, vil være det Bedste at bygge paa. Efter min Opfattelse er det os derfor baade af militære, politiske og finansielle Grunde, ja, jeg tager de sociale med, umuligt at kunne gaa over til vore ærede Modstandere i en Sag af den Natur. Vi tro, at man, uden at krænke andre Formaal, der ogsaa ere nødvendige for Bevarelsen af Folkets Forsvarsevne — for at jeg skal blive ved dette Punkt — kunne komme til at bevillige Midler til ekstraordinære Forsvarsforanstaltninger, og at vi dels derved og dels ved en forstandig Brug af den levende Forsvarskraft, vi have her i Landet, vilde kunne fremstabe et Forsvar, der er vort Land værdigt og som i Farens Stund vil gjøre os den Nytte, som vore ærede Modstandere vente sig af Kjøbenhavns Befæstning. De Herrer vente sig jo ikke af Kjøbenhavn, naar vi regne efter menneskelig Maalestok, altsaa efter vore egne Kræfter; at den skulde kunne forsvare vort Land. Hold ud i nogen Tid, indtil de andre europæiske Magters Samvittighed vaagner. Vi mene, at det nok kan naas ad den Vej, hvorom vi tale, og vi tro navnlig fra vort Standpunkt, at vi derved ganske anderledes vilde blive satte i Stand til at fremme andre Formaal i vort Land, som vilde gjøre os værdige til at bestaa. Vi vilde arbejde hen til et Maal, som er vigtigere end Kjøbenhavns Befæstning, det nemlig at skabe